Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De inuentione sancti Stephani prothomartiris cvii

urn:nbn:de:bsz:31-289352

Visual Library

claui quam manu tenebat dyabolum terruit et in fugam cōuertit. Animā vero ei⁹ in manu cuiuſdaʒ qui in predicto monaſterio monachus fuerat tradidit. et vt ad corpus ipſam reduceret p̄cepit. Qui ab eo ꝓ mercede reductionis popoſcit, vt ſingulis diebus pſalmū. miſerere mei deus diceret. ⁊ ſepulturā eius ſepe ſcobis mundares. Ipſeq̄ꝫ de morte rediens q̄ ſibi contigerāt omnibus enarrauit.

De ſctō ſtephano papa. cvi. A

Stephanus papa cū multos gentiliū verbo et exemplo conuertiſſet. et multa corpora ſanctoꝝ martirū ſepelliſſꝫ a valeriano et galieno āno dñi. cclx. ſummo ſtudio ꝑquirit. vt euꝫ et clericos aut ſacrificare cogerent aut ſupplicijs diuerſis punirent. Dederūtq̄ꝫ edictū vt q̄cunq̄ꝫ eos ꝓderet totā eoꝝ ſubſtātiā poſſideret Quapropter x. de eius clericis ſtatim cōprebenſi ſunt et ſine audientia decollati. Sequēti die ſtephanus papa cōprebēdit. ⁊ ad tēpluꝫ martis ducit. vt ibi aut ydolum adoraret. aut capitalē ſententiā ſubiret Sꝫ cū templū ingreſſus fuiſſet. et deum vt ipm̄ templum deſtrueret exoraſſet. ſtatim magna pars tēpli corruit. ⁊ omnis multitudo pre nimio timore aufugit Ipe vero ad cimiteriū ſancte lucie perexit. Qd̄ audiens valerianus milites plures priorib⁹ ad eū miſit Qui venientes eum miſſam celebrantē inuenerūt et ſtantē intrepidū ac incepta deuote perficienteꝫ in ſua ſede decollauerunt.

De inuentione ſancti ſtephani prothomartiris cvii. A

Inuentio corporis ꝓthomartiris ſtephani anno dñi. ccccxvij. honorij p̄ricipis āno. vij. facta fuiſſe narrat. Repitur aūt ei⁹ inuētio trāſlatio. et cōiunctio. Inuentio ipſius hoc ordine facta fuit. Nā cū quidā preſbiter noīe lucianus in territorio hieroſolimitano. quē genadius inter illuſtres viros ꝯmemorat. ⁊ hec ſcripſit feria. vi. in ſtratu ſuo quieſceret et bñ vigilaret. quidā vir ſenex ⁊ ſtatu ꝓcerus. vultu decorus. barba ꝓlixa. pallio cādido amictus. cui gēmule auree et cruces inerant ītexte. calciatus caligis in ſupficie deauratis eidē appuit. Qui manu aureā virgā tenēs tetigit eū dicēs. Sūma cū diligētia nr̄os patefacito tumulos q꞉ indecēter deſpecto loco recōditi ſum⁹. vade igit ⁊ dic iohāni ep̄o hieroſolimitano vt nos in honorabili loco reponat. q꞉ cū ſiccitas et tribulatio mūdū cōcuſſerit nr̄oꝝ ſuffragijs de⁹ mūdo ꝓpiciari decreuit. Cui lucianus p̄ſbiter dixit. Dñe q̄s es? Ego ſum inquit gamaliel qui paulū apl̄m enutriui. et ad pedes meos legē ꝑdocui. Qui aūt mecū iacet ſctūs eſt ſtephanus q̄ a iudeis lapidat⁹ extra ciuitatē ꝓiectus eſt. vt a feris ⁊ auibus deuoraret. Sꝫ hoc oīno ille ꝓhibuit cui idē martir illeſam fidē ſeruauit. Eo aūt ipm̄ cū reuerētia multa collegi. et ī meo nouo tumulo ſepeliui. Alius aūt q̄ mecū iacet eſt nichodemus nepos meus q̄ nocte ihm̄ adijt. et a petro et ioh̄e ſacrum baptiſma ſuſcepit. Quapropter īdignati in eū p̄ricipes ſacerdotū eū occidiſſent. niſi ob nr̄i reuerētiā deſtitiſſent. Verū tñ oēm ſubſtantiā eius diripuerūt. et a principatu

¶ De inuentione ſancti ſtephani

deposuerunt multisq́ eũ afficiẽtes verberibus ſe-
miuiuũ reliquerũt. Hunc cũ ego ĩ domo meo duxiſ
ſem. diebus aliquibus ſupuixit. et defunctũ iuxta
pedes beati ſtephani ſepeliri feci. Tertius vero q̃
mecum eſt. ipe eſt abibas filius meus. q̃ anno eta
tis ſue. xx. mecũ baptiſma ſuſcepit. ⁊ virgo perma
nens cum paulo diſcipulo meo legẽ didicit. Uxoꝛ
vero mea ethea. et ſelemias filius meus. qꝛ fideẽ
xp̄i noluerunt recipe nr̄a nequaꝗ̄ digni ſepultura
fuere ſed eos alibi ſepultos inuenies et eoꝝ tumu
los vacuos et inanes. Hoc dicto ſcūs gamaliel diſ
paruit. Lucianus vero euigilans dn̄m exoꝛauit. vt ſi
hec viſio in veritate fieret. eidẽ ſcd̄o ac tercio appa
reret. In ſequẽti igit̃ feria ſexta idẽ ſicut pꝛius ap
paruit. et cur ea q̄ ſibi dixerat neglexerit requiſi-
uit. Non inquit dn̄e neglexi. ſed rogaui dn̄m vt ſi
hec viſio ex deo eſſet michi tercio appereret. Dixitq́
ei gamaliel. Qm̄ in mente tua cogitaſti ſi nos inue
nires quō reliquias ſinguloꝝ diſcernere poſſes. ex
his q̄ tibi ſub ſimilitudine offero ſinguloꝝ loculos
et reliquias edocebo. Oſtẽditq́ ei tres calathos
aureos et quartũ argẽteuꝫ. quoꝝ vnus erat plenꝰ
roſis rubẽtibus. ⁊ alij duo roſis albis. quartũ etiã
oſ̄dit calathum argenteũ plenũ croco. Dixitq́ ga
maliel. Hi calathi noſtri ſunt loculi. et he roſe no-
ſtre ſunt reliquie. Calathus plenꝰ roſis rubeis eſt
loculus ſancti ſtephani. q̄ ſolus ex nobis martirio
meruit coꝛonari. Alij duo roſis albis pleni mei et
nichodemi ſunt loculi qui ſincero coꝛde in cõfeſſio-
ne xp̄i pſeuerauimus. Quartus vero argẽteus cro
co plenꝰ eſt abibe filij mei. qui candoꝛe v̄ginitatis
pollebat. et mũdus de mũdo exiuit. His dictis ite
rũ diſpuit. Feria aũt. vi. ſequẽtis ebdomade eidẽ
iratus apparuit. et de dilatione et negligẽtia ſua
eũ grauiter increpauit. Cõtinuo igit̃ lucianus hie
roſolimã adijt. et iohãni ep̄o cuncta p oꝛdinẽ enar-
rauit. Pergunt igit̃ cũ alijs ep̄is accerſitis ad locũ
pꝛedictũ luciano oſ̄ſum. Cũq́ cepiſſent fodere ter
ra ꝯcutit̃ et ſuauiſſimus odoꝛ ſentit̃. Ad cuius odo
ris miraꝫ fragrantiã meritis ſanctoꝝ. lxx. hoĩes a
diuerſis infirmitatibus liberant̃. Sicq́ ĩ eccleſiaꝫ
ſyon q̄ eſt in ihꝛl̄m. vbi ſcūs ſtephanus archidiaco
natus officio functꝰ eſt. cũ magno gaudio ſanctoꝝ
reliq̄as tranſtulerũt. et eas ibidẽ honoꝛifice ꝯdi-
derũt. Ea aũt hoꝛa pluuia magna deſcendit. Huiꝰ
viſionis ⁊ inuentionis mentionẽ facit beda in cro
nica ſua. ¶ Hec inuentio ſancti ſtephani fa-
cta eſt ea die qua eius paſſio celebrat̃. et eius paſ-
ſio in hac die fuiſſe dicit̃. Feſta aũt ab eccl'ia muta-
ta ſunt duplici rōe. Prima eſt qm̄ xp̄s ideo natus
eſt in terris vt homo naſceret̃ in celis. Decuit igit̃
vt natiuitati xp̄i ꝯtinuaret̃ natale ſancti ſtephani.
q̄ pꝛimus pꝛo xp̄o martiriũ ſuſtinuit. qd̄ eſt naſci ĩ
celo. vt p hoc notaret̃ vnã ex alia ſequi. Unde etiã
cantat̃ de ip̄o. Heri xp̄s natus eſt in terris vt hodie
ſtephanus naſceret̃ in celis. Scd̄a ratio eſt qm̄ fe-
ſtũ de inuẽtione ſolẽnius agebatur ꝙ̄ feſtũ de paſ
ſione. et hoc tũ ꝓpter reuerentiã natiuitatis. tum
ꝓpter multa miracula q̄ in ipſius inuentione dn̄s
oſ̄dit. Quia ergo paſſio ipiꝰ dignioꝛ eſt ꝙ̄ inuẽtio
et ob hoc ſolẽnioꝛ debet eſſe. ideo etiã feſtũ de paſ
ſiõe ad illud tp̄s trãſtulit in quo ĩ amplioꝛi reuerẽ
tia habeat̃. ¶ Tranſlatio aũt eius vt ait aug̃. hoc
mō fuit. Nã alexander ſenatoꝛ ꝯſtãtinopolitanus
ihꝛl̄m cũ vxoꝛe ſua adijt. et ꝓthomartiri ſtephano
pulcherrimũ oꝛatoꝛiũ ꝯſtruxit. ac poſt eius obitũ
iuxta eiꝰ coꝛpus ſe ſepeliri fecit. Euolutis ergo. vij.
annis iuliana eius vxoꝛ ĩ patriã ſuã volẽs redire.
vt pote q̄ a pꝛincipibus iniuriã patiebat̃. coꝛpus
viri voluit deferre. Qd̄ cũ ab ep̄o multis pcibꝰ po-
ſtulaſſet. ep̄s duos loculos argẽteos ꝓtulit dicẽs.
Nō noui q̄ſit ex his loculis viri tui. Et illa. Ego
noui. Et impetũ faciẽs amplexata eſt coꝛpus ſan-
cti ſtephani. Sic ergo dũ coꝛpus viri putat accipe
caſu coꝛpus ꝓthomartiris accepit. Cũ aũt nauim
cum coꝛpe conſcendiſſet. hymni audiunt̃ angelici.
odoꝛ effragrat. clamãt demones. ſeuã ſuſcitant tẽ
peſtatẽ dicẽtes. Ue nobis qꝛ ꝓthomartir ſtepha-
nus tranſit diro nos verberãs igne. Cũ ergo nau-
te naufragiũ foꝛmidarẽt. ſtephanus inuocat̃. et cõ
tinuo appuit dicẽs. Ego ſuꝫ nolite timere. Statiq́
tranq̄llitas magna ſubſecuta eſt. Tũc audite ſunt
voces demonũ clamãtiuꝫ. Impie pꝛīceps nauẽ ac
cende. qꝛ aduerſarius noſter ſtephanꝰ eſt ĩ ea. Tũc
pꝛīceps demonũ. v. demones q̄ nauẽ incenderent
miſit. Sꝫ ãgelus dn̄i in ꝓfundũ eos dimerſit. Et cũ
calcedonẽ veniſſent. demones clamabãt. Seruus
dei venit. qui ab iniquis lapidatus eſt iudeis. Cõ
ſtantinopolim igit̃ incolumes puenerũt ⁊ ĩ quadã
eccl'ia coꝛpꝰ ſancti ſtephani cũ magna reuerentia
cõdiderũt. Hec aug̃. ¶ Coniunctio aũt coꝛpis ſancti
ſtephani cũ coꝛpoꝛe ſancti laurẽtij hoc ꝯdie facta
fuit. Cõtigit eñ eudoxiã filiã theodoſij impatoris
a demone grauiter cruciari. Qd̄ cũ patri ſuo con-
ſtantinopolim ꝯſtituto intimatũ fuiſſet. iubet filiã
ꝯſtãtinopolim adduci. vt ſacroſanctis ꝓthomarti
ris ſtephani reliquijs tangeret̃. Demon aũt in ea
clamabat. Niſi ſtephanus romã veniat non exibo
qm̄ ſic eſt ap̄loꝝ voluntas. Qd̄ cũ impatoꝛ audiuiſ
ſet. a clero et populo ꝯſtãtinopolitano obtinuit vt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

corpus ſancti ſtephani romanis darēt. et ipſi beati laurentij corpus acciperēt. Tunc impator pelagio pape ſup hoc ſcripſit. Papa vō de ꝯſilio cardinaliū impatoris petitōni ꝯſenſit. Miſſi igiẜ ꝯſtātinopolī cardinales corpus ſancti ſtephani romā deferūt. ⁊ greci ꝓ accipiēdo corpe ſancti laurētij ꝓſequunẜ. Capue igiẜ corpus ſtephani recipiẜ. et brachiū eiꝰ dextrū a capuanis deuotis ꝑcibus obtineẜ. et metropolitana eccl'ia in eius honore fabricaẜ. Cū aūt romā veniſſent. et ī eccl'iaꝫ ſancti petri ad vincula corpus deferre vellent. vectores ſubſiſtunt. nec vltra procedere poſſunt. Demon aūt in puella clamabat. Fruſtra laboratis quia nō hic. ſed apud fratrem ſuū laurentiuꝫ ſedē elegit. Illuc igiẜ corpus deferẜ et ad eius tactū puella a demone liberatur At laurentius aduentui fratris ſui quaſi cōgratulans et arridens in alteram partē ſepulcri ſeceſſit et medietatem illius vacuam fratri reliquit. Greci vero dū manus apponunt vt laurentiū ferāt ad terrā velut exanimes corruerunt. Sed orantibus pro eis papa clero et populo vix ad ſe ad veſperā redierūt. Omnes tamen infra .x. dies mortui ſunt Latini etiam q̄ ſibi ꝯſenſerāt in freneſim verſi ſanari nō potuerūt. quoadusqꝫ ſanctoꝝ corpa inſimul tumulata fuerūt. Tunc vox de celo audita eſt. O felix roma q̄ corpus laurentij hiſpani. et ſtephani hieroſolimitani tam glorioſa pignora vno claudis mauſeolo. Facta eſt aūt iſta cōiunctio. ix. kl'. maij circa annos dñi. ccccxxv. ¶ Refert aug. in li. xxij. de ciui. dei. vi. mortuos ad inuocationē ſancti ſtephani ſuſcitatos. videlꝫ quendā q̄ cuꝫ mortuus ſic iaceret vt ei iā pollices ligarenẜ inuocato ſup eū noīe beati ſtephani ꝯtinuo ſuſcitatꝰ eſt. Itē quēdā puerū a plauſtro ꝯtritū. quē mater ad eccleſiā ſcī ſtephani deferēs viuū et ſanū recepit. Itē quādaꝫ ſanctimonialē que cū in extremo ſpū conſtituta ad eccl'iam ſancti ſtephani delata fuiſſet. et ibidem expiraſſet. videntibus oībus et ſtupentibus ſanata ſurrexit. Itē quandā puellā apud yponē cuius tunicā cū pater ad eccl'iaꝫ ſancti ſtephani deportaſſꝫ. eā poſtmodū ſup corpus defuncte puelle ꝓiecit. et illa ſtatim ſurrexit. Itē quendā iuuenē apud yponē cuius corpꝰ cū inunctū fuiſſet oleo ſancti ſtephani ſtatim ſurrexit. Itē quendā puerū qui cū ad eccleſiaꝫ ſancti ſtephani mortuus fuiſſet delatus ad inuocationē ſancti ſtephani vite eſt ꝓtinus reſtitutus. ¶ De hoc martire ſic dicit aug. Martirē iſtuꝫ gamaliel ſtolatus reuelauit. ſaulus ſpoliatus laudauit. xp̄s pannis inuolutus ditauit. et precioſo lapide coronauit. Idē. Item in ſtephano emicuit pulchritudo corporis. flos etatiſ. eloquētia ſermocinātis. ſapientia ſanctiſſime mētis. et opatio diuinitatis. Idē. fortis colūna dei cū inter lapidiferas manus captatorio forcipe teneretẜ fide fūdabilis ignitebaẜ. feriebaẜ et ꝓducebaẜ. ꝯſtringebaẜ et angebaẜ. cedebaẜ et nō vincebaẜ. Idē ſup illud. Dura ceruice ⁊c. Hic non blandiẜ ſꝫ inuehiẜ. nō palpat ſꝫ ꝓuocat. nō trepidat ſed inſtigat. Idē. Attende ſtephanū ꝯſeruū tuuꝫ. homo erat ſicut et tu. de maſſa peccati erat ſicut et tu. eo ꝑcio redemptus quo tu. Et cū dyaconus erat euangeliū legebat. qđ legis vel audis et tu. Ibi inuenit ſcriptū. Diligite inimicos veſtros. Didicit legēdo ꝑfecit obediendo.

¶ De ſancto dominico

Dominicus diciẜ quaſi dñi cuſtos vel a dño cuſtoditus. vel diciẜ dominicus ꝗtum ad ethymologiā huius noīs qđ eſt dñs. Diciẜ aūt cuſtos dñi tribus modis. ſcꝫ cuſtos honoris dñi quo ad deum. cuſtos vinee dñi vel gregis dñi quo ad ꝓximū. cuſtos voluntatis dñi ſiue ꝑceptorum dñi quo ad ſeipſum. Scđo diciẜ dominicus quaſi a dño cuſtoditus. Dñs eīm cuſtodiuit ipm quātū ad triplicē ſtatum ſuum. in quoꝝ primo fuit laicus. in ſcđo regularis canonicus. in tercio vir apoſtolicꝰ. Nam in primo eū cuſtodiuit faciendo eū laudabiliter incipere. in ſcđo feruēter ꝓficere. in tercio ꝑfectionem apphēdere. Tertio poteſt dici dñicus per ethymologiā huius noīs dñs. Dñs nāqꝫ diciẜ quaſi donās minas vel donās minus vel donans munus. Sic beatus dñicus fuit donās. i. condonans